Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 3, Αρ. 1-2 (1926)

Δελτίον ΧΑΕ 3 (1926), Τεύχη α'-β', Περίοδος Β'

Βιβλιογραφία

(ΧΑΕ) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

doi: [10.12681/dchae.1323](https://doi.org/10.12681/dchae.1323)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΧΑΕ). (2013). Βιβλιογραφία. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 3(1-2), 83–89. <https://doi.org/10.12681/dchae.1323>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βιβλιογραφία

Δελτίον ΧΑΕ 3 (1926), Τεύχη α'-β', Περίοδος Β' • Σελ. 83-89

ΑΘΗΝΑ 1926

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χ. Α. ΝΟΜΙΚΟΥ. *Ἀνατολή καὶ Ἰσλάμ. Ἱστορικὲς διμιλίαι.* Γράμματα. Ἀλεξάνδρεια 1925.—Τοῦ αὐτοῦ. *Τὰ Χριστιανικὰ κεραμοεργήματα τοῦ ἀρμενικοῦ Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων.* Ἀλεξάνδρεια 1922.—Τοῦ αὐτοῦ. *Ἡ λεγομένη Ροδιακὴ ἀγγειοπλαστικὴ.* Ἀλεξάνδρεια 1919.—Τοῦ αὐτοῦ. *Ἀραβικὰ ἱστορήματα.* Ἀλεξάνδρεια, 1920. Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἀνω ἔργων καὶ ἐξ ἄλλων ὁμοίων, ἅτινα ἐντός ὀλίγων ἐτῶν ἐξέδωκεν ὁ μὴτε κόπου μῆτε διαπάνης φειδόμενος συγγραφεὺς, ὁ κ. Χ. Νομικὸς καίτοι νέος ἀνὴρ ἀκόμη κατέστη ἐν τούτοις ὁ εἰδικώτατος περὶ τὴν ἀνατολικὴν κεραμοποιίαν, σὺν ταύτῃ δὲ καὶ γνώστῃ τῶν θρύλων καὶ παραδόσεων τῶν ἀνατολικῶν λαῶν, παρ' οἷς ἀπὸ μακροῦ διατρίβει. Οὐδεὶς τῶν παρ' ἡμῖν περὶ τὰ μεσαιωνικὰ καὶ βυζαντινὰ ἀσχοῦσμένων εἶνε τόσον βαθὺς κάτοχος τῆς Μουσουλμανικῆς καὶ Περσικῆς τέχνης, ὡς ὁ συγγραφεὺς τῶν εἰρημένων βιβλίων, ἐν οἷς μετ' ἄκρας εὐκρινείας καὶ καλαισθητικῆς ἀναπτύξεως καὶ διαφωτισμοῦ τὸν ρυθμὸν τῶν ὑπ' αὐτοῦ δημοσιευμένων μνημείων. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ δεινότητος, ὁ κ. Νομικὸς εἶνε καὶ δόκιμος λογογράφος, κεκτημένος ὕψους ζωηρὸν καὶ ῥέον εἰς γλώσσαν δημώδη, ἥτις ἐνῶ εἶνε τόσον προσηρμοσμένη πρὸς τὸ θέμα τοῦτο, τούναντίον ἀπάρδει τελείως εἰς θέματα ὑψηλότερα, οἷον αἱ ἐπιστημονικαὶ αὐτοῦ δημοσιεύσεις. Τοῦτο ἄλλως τε εἶνε τὸ ῥιζικὸν σφάλμα τῶν ἀνιῶτων δημοτικιστῶν, οἵτινες δὲν ἐννοοῦσιν ὅτι ἡ γλῶσσα καὶ ἡ περιβολὴ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ εἶνε ἡ αὐτὴ καὶ ἐν τῷ μαγευτικῷ καὶ ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ ἢ ἐν τῷ Ἑθν. Συνεδρίῳ. Ἄλλο «λέβης» καὶ ἄλλο «καζάνι», ἄλλο «ἄφτι» καὶ «μάτι» καὶ ἄλλο «ὦτο. λογία» καὶ «ὀφθαλμός», ἄλλο πάλιν τὸ «κούτελο» καὶ διάφορον τὸ «μέτωπον». Τοιαῦτα δὲ εἶνε ἀναρίθμητα μὴ χερίζοντες οὐδεμιᾶς ἀναπτύξεως διὰ τοὺς ἔχοντες καλαισθησίαν καὶ βαλεῖν τῆς γλώσσης συνείδησιν. Ὑπὸ ἔποψιν τυπογραφικὴν καὶ ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως τὰ συγγράμματα τοῦ κ. Χ. Νομικοῦ εἶνε ὑποδειγματικά. Εἶνε ἀληθῆς χάρις τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς ἀφῆς!

SATURNINO XIMENÉS. *L'Asie mineure en ruines.* Ouvrage orné de 49 gravures hors texte et 3 cartes. Plon—Nourrit. Τὸ βιβλίον τοῦτο μάλιστα πρὸ μηνὸν ἐκδοθὲν εἶνε πολυτιμώτατον, διότι ἐγράφη ἀπὸ συγγραφέα εὐρυτάτης ἀρχαιομαθείας καὶ γλαφυρότητος. Ὁ Ἰσπανὸς ἀρχαιολόγος καὶ λόγιος κ. Χιμενὲς ἔζησε τὸ πλεῖστον τοῦ βίου αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ, γνωρίζει δ' ὡς ὀλίγοι τὴν τοπογραφίαν, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γεωγραφίαν τῶν χωρῶν τούτων, ἃς ἔχοντας, κατὰ τὸ 1923, διέτρεξεν ἐπὶ θαυμαστῆς θαλαμηγοῦ ἀνηκούσης εἰς περιφανῇ πολιτικὸν ἄνδρα καὶ ἐπιστῆθιον φίλον του, τὸν *Καμπό*, εἰς ὃν ἀφιεροῖ καὶ τὸ παρὸν σύγγραμμά του, διότι, ὡς γράφει ὁ ἴδιος, τοῦτο εἶνε κοινὸν τέκνον ἀμφοτέρων καὶ πρὸ τῶν μιᾶς πολυμήνου κοινῆς θαλασσίας ἐκδρομῆς. Ἀλλ' ὁ κ. Χιμενὲς ἔχει τοῦτο τὸ ἰδιόζον καὶ ἐξαιρετικόν, ὅτι δηλ. φιλοπονώτατος ὢν ἀνέγνωσε τὰ σπουδαιότερα τῶν περὶ Μ. Ἀσίας

συγγραφέντων βιβλίων και περιγραφῶν, οὕτω δὲ τὸ ἔργον του εἶναι προῖόν μακρᾶς μελέτης καὶ αὐτοψίας. Ὁ δὲ φιλελληνισμὸς τοῦ συγγραφέως ἐκδηλοῦται ἀνὰ ἐκάστην σελίδα, ιδίως ἐν τῷ Ἐπιλόγῳ, ὅπου ἀπεριφράστως γράφει ὅτι ἡ Μ. Ἀσία εἶνε ἀδύνατον νὰ ζήσῃ ἀνευ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὅτι ἡ ἀποχώρησις των ἐκεῖθεν εἶνε ἡ μεγίστη διὰ τοὺς Τούρκους καταστροφὴ.

ΗΛΙΑ ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ, ἱστορία τῆς νεο-ἑλλην. λογοτεχνίας ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΕ' αἰῶνος μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων. *Μετ' εἰσηγήσεως περὶ τῆς Βυζαντινῆς λογοτεχνίας*. Ἐκδότης *Μιχ. Ζηκάκης* 1924—25. Τὸ ὁγκώδες διτομον τοῦτο ἔργον ἀναπληροῖ μέγιστον κενὸν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ, ἣτις ἐστρεφεῖτο μιᾷ ἐπιστημονικῇ ἱστορίᾳ τῆς ἐξελιξέως της. Ὁ κ. Βουτιεριδὴς ἦτο ὁ μᾶλλον ἐνδεδειγμένος ἵνα ἀναλάβῃ καὶ φέρῃ εἰς πέρας τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, διότι ἐκτὸς τῆς φιλολογικῆς του μορφώσεως εἶνε καὶ ἐκ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων ποιητῶν καὶ λογογράφων τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος. Ἡ «Εἰσαγωγή» του ιδίως περὶ Βυζαντινῆς λογοτεχνίας εἶνε αὐτοτελὴς μελέτη, διαφοροῦσα πλείστα σκοτεινὰ σημεῖα, ὥς τὰ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τῆς δημοτικῆς ποιήσεως καὶ λογογραφίας. Ἡ μελέτη αὕτη ἤξιζε νὰ ἐκτυπωθῇ ἰδιαιτέρως, ἵνα γελῇ γνωστὴ εἰς εὐρύτερον κύκλον. Τὸ δὲ ὅλον σύγγραμμα διαπνέει ἀνεῦμα ἀνωτέρας σκέψεως, εἶνε δὲ γεγραμμένο εἰς γλῶσσαν γλαφυράν, ῥέουσάν, ὁμαλωτάτην, διότι ὁ κ. Βουτιεριδὴς, ἂν καὶ δημοτικιστὴς, ἀντιθέτως πρὸς τὸν κ. Νομικόν, περὶ οὗ ἀνωτέρω ἐγράψαμεν, ἀποβλέπων εἰς τὸ ὑψηλὸν καὶ φιλοσοφικὸν τοῦ θέματος, ἐχρησιμοποίησε λίαν προσφόρως γλῶσσαν καλλιπεστάτην, ἀνταξίαν τῶν ἰδεῶν καὶ γνωμῶν, αἷς ἀναπτύσσει.

ΣΤΙΛΙΔΩΝΟΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ. *Ἑλληνικὴ Λαογραφία. Μέρος Α' μνημεῖα τοῦ λόγου*. Ἀθῆναι, 1923. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο τοῦ κ. Κυριακίδου εἶνε πολλοῦ λόγου ἄξιον, διότι δίδει σαφὴ ἰδέαν τοῦ εὐρυτάτου σκοποῦ τῆς Λαογραφίας, ἀναπτύσσον τὰς θεμελιώδεις ταύτης ἀρχὰς καὶ βάσεις. Ὁ κ. Κυριακίδης, ἀκάματος συλλέκτης παντὸς λαογραφικοῦ στοιχείου καὶ διευθυντῆς τοῦ παρ' ἡμῖν λαογραφικοῦ ἀρχείου εἶνε ἄξιος ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἐργασίαν του ταύτην.

ΕΠΕΤΗΡΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ. Ἔτος Α'. Ἀθῆναι, 1924. Ἡ πρό τινων ἐτῶν συστάσα «Ἐταιρεία Βυζαντινῶν σπουδῶν» ὑπὸ πολλῶν λογίων, Βυζαντιολόγων καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν ἐπιστημόνων προσεῖλκυσε τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὰς Βυζαντινὰς σπουδὰς τοῦ Ἑλλην. κοινοῦ διὰ διαλέξεων καὶ ἐκδρομῶν, ἀπὸ διετίας δὲ καὶ διὰ τῆς ἐκδόσεως *Ἐπετηρίδος* περιεχοῦσης πλείστας ἀξιολόγους μελέτας. Ἡ προκειμένη τοῦ α' ἔτους περιέχει τὰ ἑξῆς: **Φ. Κουκουλέ**, *Λαογραφικαὶ εἰδήσεις παρὰ τῷ ἐν Θεσσαλονικίᾳ Εὐσταθίῳ*, (σελ. 5—40), ἐν ᾧ διὰ πληθύς παραδειγμάτων ἀποδείκνυται ὅτι ὁ ἐπιφανὴς ἐκεῖνος ἱεράρχης καὶ ἐρμηνευτὴς τοῦ Ὁμήρου, οὐχ ἦτον περιέσωσε πλείστας λαογραφ. εἰδήσεις καὶ κατέστη οἷον ἐπὶ πρόδρομος τῆς νέας ταύτης ἐπιστήμης.—**Κ. Ἀμάντου**, *παρατηρήσεις τινὲς εἰς τὴν μεσαιωνικὴν γεωγραφίαν* (σελ. 41—54). Ὁ συγγραφεὺς διαφωτίζει πλείστα σκοτεινὰ προβλήματα τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν γεωγραφίας ιδίως ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ.—**Β. Κ. Στεφανίδου**, *Οἱ Πάπαι Κελεσιῖνος ὁ Α' καὶ Δέων ὁ Α' ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῶν πρὸς τοὺς Βυζαντ. αὐτοκράτορας* (σελ. 55—85). **Κ. Ι. Δουβουνιώτου**, *Κρίσεις περὶ τῶν συγγραμμάτων Μακαρίου Αἰγυπτίου*.—**Γ. Π.** *Ἀναγνωστοπούλου*, *Εἰσαγωγή εἰς τὴν νεοελλην.*

διλεκτολογία» (σελ. 93—108. Ἡ σύντομος αὕτη διατριβὴ περιέχει ἐν τέλει πολὺτιμον βιβλιογραφίαν διὰ τὰ κατὰ τόπους ἐν Ἑλλάδι ἰδιώματα.

Γ. Σωτηρίου. *Ἡ ἐν Σαλαμῖνι Μονὴ τῆς Φανερωμένης*, (σελ. 109—138.)

Ὁ κ. Γ. Σωτηρίου, Καθηγητὴς καὶ διευθυντὴς τοῦ Βυζαντ. Μουσείου, μᾶς παρῆχει διὰ τῆς παρουσίης μελέτης τοῦ πλήρη εἰκόνα τῆς περιήγμου καὶ τόσον γραφικῆς ὥς ἀντι τῆς Ἀττικῆς Μονῆς τῆς Φανερωμένης. Μετὰ τὴν ἀφήγησιν τῶν περὶ τὴν ἰδρυσιν αὐτῆς καὶ τῶν ἀνὰ 4 αἰῶνας περιπετειῶν τῆς εἰς αἰσερχεται εἰς τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ναοῦ αὐτῆς, ὅστις εἶνε βατικὴ μετὰ τρούλλου κτισθεῖσα ἢ ἀνακαινισθεῖσα πιθανῶς κατὰ τὸν συγγραφέα ἐν ἔτει 1661, κατὰ τινα ἐπὶ τοῦ αὐοῦ ἐπιγραφὴν. Ἐσωτερικῶς ὁ ναὸς εἶνε κατάκοσμος, ἱστορήθη δὲ διὰ χειρὸς Γεωργίου Μάρκου ἐξ Ἀργους καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ν. Μπενιζέλου καὶ Γ. Κυπριώτη ἐν ἔτει 1735. Οἱ ἀγιογράφοι οὗτοι ἱστορήσαν πλείστους ἄλλους ναοὺς ἐν Ἀττικῇ, οἷον εἰς Κορωπί, Μαρκόπουλον κλπ. Ἰδίως ὁ Γ. Μάρκου διατηρεῖ τὴν αὐστηρότητα καὶ ἀκρίβειαν τῆς ἀληθοῦς Βζαντ. τέχνης. Ὡς πρὸς δὲ τὸ τεχνικὸν μέρος οὗτοι ἀκολουθοῦσι τοῖς κανόνας, οὓς περιλαμβάνει ἡ περίφημος *Ἑρμηνεία τῶν Ζωγράφων*, περὶ ἧς ἴδε ἐκτενὴ μελέτην ἐν σελ. 49—61 τοῦ παρόντος «Δελτίου» ὑπὸ τοῦ Γιαντελῆ Ζωγράφου, ἀγιογράφου. Εἶτα ὁ συγγραφεὺς περιγράφει λεπτομερῶς ὁλόκληρον τὴν ἀγιογραφικὴν διακόσμησιν, ἥτις ἀπὸ τοῦ 14 καὶ ἰδίως τοῦ 16 αἰῶνος ἀκολουθεῖ τὸν δογματικὸν ἢ λειτουργικὸν κύκλον μετὰ πλείστων νέων παραστάσεων. Ἐν τῇ αὐτῇ δὲ ἀφιερῶν ἰδιον Κεφάλαιον εἰς τὴν καταγωγὴν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ τύπου τῆς *Βασιλικῆς μετὰ τρούλλου*.

Ὁ κ. Κ. Σωτηρίου δὲ ἀναφέρει τὴν παλαιότητα τῆς εἰκόνα τῆς *Θεοτόκου τῆς Ἡλιοκάλλου*, ὡς φέρεται ἐνεπιγράφως ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἦν ἀνεῦρεν ὁ ἀείμνηστος Λαμπάκης κατὰ τὸ ἔτος 1892 ὑπὸ τὴν στέγην τῆς Μονῆς Φανερωμένης (ἴδ. Δελ. Α. σελ. 65 καὶ Κατάλογος Μουσείου Χριστ. ἀρχ. Ἐταιρείας 1908 σελ. 69 ἀρ. 68). Ἡ εἰκὼν αὕτη εὑρεταὶ ἔν τῇ μετὰ τῆς λοιπῆς παρακαταθήκης τῆς ἡμετέρας Ἐταιρείας ἐν τῷ Βυζαντινῷ Μουσείῳ.

Γ. Βογιατζίδου. *Τὸ χρονικὸν τῶν Μστεώρων* (σελ. 139—175). **Α. Α. Παπαδοπούλου,** *Θεανδρικά μυστήρια* (σελ. 176—9). **Α. Ευγγουπούλου.** *Βυζαντινὴ παράστασις μηνὸς* (σελ. 180—8). Τὴν παράστασιν ταύτην εὑρεν ὁ συγγραφεὺς ἐγγάρακτον ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς μεταξὺ τῶν Χριστιαν. ἐπιπλάν τοῦ ἀρχαίου ὑπὸ τὴν ἡμετέραν Ἀκρόπολιν Ἀσκληπείου. Πρὸς ταύτην δὲ παραβάλλει πολλὰς ἄλλας ὁμοίους τοῦ μηνὸς Αὐγούστου ἐντὸς κώδικος καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁ κ. Ευγγούπουλος διατείνεται ὅτι τὸ ἀντικείμενον περ κρατεῖ ὁ μὴν εἰς τὴν ἀστυερὰν εἶνε ριπίδιον, περὶ τούτου δὲ οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία.

—**Μιχ. Στεφανίδου.** *Τὸ ἀκουστικὸν μυστήριον τοῦ Βυζαντίου* (σελ. 189—195). Ἡ μελέτη αὕτη εἶνε περιεργότατη καὶ λίαν πρωτότυπος, διότι ἐπιστημονικώτατα ἐρμηνεύει τὰ φαινόμενα τῆς μυστικῆς ἡχοῦς ἐντὸς τοῦ *τρικόγχου* τῶν Βυζαντ. ἀνακτόρων καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁ συγγραφεὺς ἀποδεικνύει πόσον οἱ Βυζαντινοὶ ἀρχιτέκτονες καὶ μαθηματικοὶ ἐνεβάθυνον εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀκουστικῆς, ὧν πρῶτοι μεγάλοι ἐρευνῆται ὑπῆρξαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Τελευταῖος τούτων Ἀπολλώνιος δὲ Περραιῶς (250—190 π.Χ.) ἀνέπτυξε τὰ μάλιστα τὴν θεωρίαν τῶν κωνικῶν τομῶν, ὑπομνηματιστὴς δ' αὐτοῦ ἦτο ὁ Εὐδόκιμος (6ος αἰ.), μαθητὴς καὶ φίλος τῶν δύο μεγάλων τῆς Ἀγ. Σοφίας ἀρχιτεκτόνων, τοῦ Ἰσιδώρου καὶ

τοῦ Ἀνθεμίου.—Γ. Ν. Χατζιδάκι. *Ἡ πρώτη ἀναγέννησις τῶν Ἑλλήν. γραμμάτων* (σελ. 196—8). Χ. Α. Νομικοῦ. *Τὸ πρῶτον τζαμί τῆς Κωνσταντινουπόλεως* (σελ. 199—209).—Ν. Γιανοπούλου, αἱ παρὰ τὴν Δημητριάδα Βυζαντ. μοναί (σελ. 210—240). Ὁ ἀκάματος Μεσαιωνοδίφης καὶ Βυζαντιολόγος, νῦν δ' ἐπιμελητὴς ἀρχαιοτήτων Χαλκίδος καὶ Ἀλμυροῦ μᾶς δίδει εἰς τὴν διατριβὴν ταύτην πιστοτάτην καὶ λεπτομερεστάτην περιγραφὴν τῶν ἐν Δ.ημητριάδι βυζαντ. μονῶν μετὰ τῆς ἱστορίας τῶν ἰδρυτῶν αὐτῆς Μαλιασηνῶν, συγγενῶν τῶν Κομνηνῶν. Περὶ ταύτης ἐγρόψαμεν καὶ ἐν τῷ «Δελτίῳ» τοῦ 1925.

—Χρ. Παντελίδου. *Εὐλίνα ἀντιμήνδια* (σελ. 241—5).—Τοῦ αὐτοῦ (ελ. 246—53). *Συμπλήρωσις τοῦ καταλόγου τῶν Ἑγνυμένων τῆς μονῆς Κόκκου. Ἑμμ. Πεξοπούλου. Συμβολαὶ κριτικαὶ καὶ γραμματικαὶ* (σελ. 254—73).—Π. Α. Φουρική. *Ἡ Πρεβεζα* (σ. 274—294). Τὸ ζήτημα τοῦτο μὲ ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρως καὶ προσωπικῶς, διότι πλεῖστον μέρος τοῦ βίου μου ἀφιέρωσα εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τῆς Νικοπόλεως, ἔνεκα τῆς ὁποίας καὶ ἐπὶ μακρότατον χρόνον κατὰ διαλείμματα διέμεινα ἐν Πρεβέζῃ. Ἡ συχνὴ αὕτη διατριβὴ μοὶ παρέσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσω πᾶν ὅτι ἀρχαῖον ἢ χριστιανικὸν ὑπῆρχεν ἐν ταύτῃ, τὸ προῖόν δὲ τῆς ἐργασίας μου ταύτης ἐδημοσίευσα πρὸ ἐτῶν ἐν τοῖς «Πρακτικαῖς» τῆς ἀρχ. Ἑταιρείας (1914). Ἀλλὰ τὰ περὶ τῆς θέσεως, ὀνομασίας καὶ ἱστορίας τῆς Πρεβέζης δὲν ἐπραγματεύθην ποσῶς, ἐκτὸς μικρᾶς προχείρου σημειώσεως καὶ ταύτης δυστυχῶς οὐχὶ τελειῶς ἀκριβοῦς, ὡς εὐθὺς κατόπιν ἐξηλέγξαμεν. Τουναντίον ἡ μελέτη τοῦ ἀρχαιοδίφου κ. Π. Φουρική περὶ τὰ τρία ταῦτα εἰδικῶς καὶ λεπτομερῶς περιστρέφεται, ἥτοι περὶ τῆς *θέσεως*, τῆς *κτίσεως* καὶ περὶ τοῦ *ἐτόμου* τῆς λέξεως *Πρεβέζης*. Καὶ ἐν πῶτοις ὁ συγγραφεὺς δίδει πλήρη καὶ σαφὴ περιγραφὴν τῆς θέσεως τῆς Πρεβέζης, ἣν πολλοὶ συγχεοῦσι μετὰ τῆς Νικοπόλεως, ἄλλοι δὲ μετὰ τῆς Βερενίκης, τῆς ὑπὸ τοῦ Πύργου οἰκισθείσης. Εἴτα ἐνδιατρίβων περὶ τὸ ζήτημα τῆς κτίσεως αὐτῆς ἀποδεικνύει πόσον ἀσύστατος εἶνε ἡ χρονολογία τῆς ἰδρύσεως τῆς Πρεβέζης ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1495, ἣν ἀβασανίστως πάντες σχεδὸν παρεδέθησαν, μὴδ' ἐμοῦ ἐξαιρουμένου, ὅστις ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῆς μελέτης μου παρετήρησα ὅτι ἡ Πρεβεζα ἀναφέρεται ἐπανειλημμένως ἐν τῷ *Χρονίῳ τοῦ Μορέως*, ὡς ἡ ἐν ἔτει 1292 ἐπιδρομὴ τῶν Γενουηνίων. Διὰ τοῦτο καὶ πληρέστατα συμφωνῶ μετὰ τοῦ κ. Φουρική ὅτι καὶ αἱ τοιχογραφαὶ τοῦ Ἀγ. Νικολάου ἀνήκουσιν εἰς καθαρῶς Βυζαντινὴν περίοδον, ὡς ἄλλως μαρτυρεῖ τοῦτο ἡ θύλακστὴ τούτων τεχνουργία. Τελευταῖον ὁ συγγραφεὺς εἰσέρχεται εἰς τὸ σκοτεινὸν ζήτημα τοῦ ἐτόμου τῆς λέξεως «Πρεβεζα», περὶ οὗ τόσα καὶ τόσα ἐγράφησαν. Καὶ κατ' ἀρχὰς ἀνασκαυάξει τοὺς πηγάγοντας τὴν λέξιν ἐκ τῆς Ἱταλικῆς λέξεως *provisione* καὶ τῶν διαφόρων παραλλαγῶν ταύτης, ἀποδεικνύων δι' ἀκαταμαχίτων ἐπιχειρημάτων τὸ τελειῶς ἀσύστατον τῆς ἐκεῖθεν προελεύσεως, εἴτα δὲ ὑποστηρίζει τὴν ἐκ τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης ἐτυμολογίαν, ἣν ἡδὴ λίαν εὐστόχως προεδίκαξε καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Ἀμαντος. Ὅντως οἱ Ἀλβανοὶ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ οἱ τῶν περιχώρων τῶν Ἀθηνῶν «πρέβεζαν» ὀνομάζουσι : ἀπὸ *δίοδον*, *πέεραμα* καὶ *πορθμόν*. Τὶ λοιπὸν φυσικώτερον διὰ τοὺς Ἀλβανοφώνους κατοίκους τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Βορείου Ἡπείρου διαπεραιουμένους εἰς τὴν ἐναντι Ἀκαρνανίαν νὰ ὀνομάσσωσι τὸ σημεῖον ἐκεῖνο «Πρέβεζαν». ἥτοι «πέεραμα» ἢ «πάρον», ὡς ἐδόθη πολλάκις τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄνομα εἰς ὁμοίως τοποθεσίας;

Παραβλητέα πρὸς ταῦτα καὶ τὰ ἐξῆς συγγενῆ: *Βόσπορος, Περαιτέα, Περαιταριά, Πέραμα, Πειραιεύς* κλπ. Τότε δὲ ὠνομάσθη καὶ ἡ ἐρειπωθεῖσα Νικόπολις «Παλαιοπρόβεζα», φαίνεται δὲ ὅτι ἡ καταστροφή ταύτης περὶ τὸν 11ον αἰῶνα συμπίπτει τελείως πρὸς τὴν ἰδρυσιν τοῦ μικροῦ συνοικισμού τοῦ περάματος (Προβέζης) ὅστις βραδύτερον ηὔξηθη εἰς σημαντικὴν πόλιν.

—*Α. ΣΙΓΑΛΑ. Ἡ διασκευὴ τῶν ὑπὸ Χρυσίππου παραδεδομένων θαυμάτων τοῦ ἁγ. Θεοδώρου.* (σελ. 295—339). Ἀπὸ σελ. 340 μέχρι τέλος (σ. 381) ἔπονται τὰ Πρακτικά, Βιβλιογραφία καὶ κατάλογος τῶν μελῶν τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν σπουδῶν.

ΕΠΕΤΗΡΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ. Ἔτος Β'. 1925. Ἐπίσης ὁγκώδης ὡς καὶ ἡ προπερυσινὴ ἐξεδόθη καὶ ἡ τοῦ παρελθόντος ἔτους Ἑπετηρὶς τῆς ἀνωτέρω Ἑταιρείας. Ἰδού καὶ ταύτης ἐν συνόψει τὰ περιεχόμενα: *Φαίδωνος Κουκουλέ. Συμβολὴ εἰς τὸ περὶ τοῦ γάμου παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς κεφάλαιον* (σελ. 3—41), ὥραία μελέτῃ ἀποδεικνύουσα τὴν ἀδιάσπαστον συνοχὴν τῆς Ἑλλην. φυλῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον. —*Στεφ. Ξανθοῦδιδου, Μολύβδινα βοῦλλαι ἐκ τῆς Κρήτης.* (σελ. 42—9). *Κ. Ι. Δουβουνιώτου, Κοσμᾶ Βεστίτωρος ἀνέκδοτα ἐγκώμια εἰς Χρυσόστομον* (σελ. 50—83). *Α. Α. Παπαδοπούλου, Οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τοὺς Τούρκους.* (σελ. 84—106). Μελέτῃ γεγραμμένη εἰς πλήρη γλωσσικὴν ἀναρχίαν. Σημεῖον καὶ τοῦτο τῶν πο. ηρῶν ἡμερῶν, αἱ διερχόμεθα! —*Α. Συγγοπούλου, Τὸ ἀνάγλυφον τῆς ἐπισκοπῆς Βόλου.* (σελ. 107—121). *Ν. Βέη, Δέων—Μανουὴλ Μακρὸς—Καλοσπίτης—Χρυσοβέργης* (σ. 122—148). —*Ι. Βογιατζίδου, Τὸ χρονικὸν τῶν Μετεώρων* (σελ. 149—182). —*Γ. Ἀρβανιτάκη, Χριστιαν. σύμβολα, «Εὐλογία» τοῦ ἁγίου Μηνᾶ* (σελ. 183—219) ἔπονται καὶ 63 εἰκόνες εἰς τὸ τέλος τῆς διατριβῆς, ἥτις εἶνε ἄν ἐδιαφέρουσα, περιέχουσα πλείστα νέας παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἁγίου Μηνᾶ καὶ τῶν μικρῶν ἀφιερωτικῶν ληκυθίων, τῶν κοινῶς «εὐλογιῶν» καλουμένων. Ὁ κ. Ἀρβανιτάκης εἶνε ἀκούραστος ἐρευνητής, γνωρίζων ἐξ αὐτοψίας τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, Παλαιστίνῃ καὶ ἀλλαχοῦ τῇ; Ἀνιτολῆς μνημεῖα.

—*Α. Σιγάλα, Ἄωνόμου, βίος καὶ ἀνατροφή τοῦ ἁγ. Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος* (σελ. 220—226). —*Ν. Ι. Γιαννοπούλου, αἱ παρὰ τὴν Δημητριάδα Βυζαντ. Μοναί.* Μέρος δεύτερον (σελ. 227—241). —*Γ. Σωτηρίου, Ἡ ὁμορφὴ ἐκκλησία Αἰγίνης.* (σελ. 242—276). —*Κωνστ. Ἀμάντου, γλωσσικαὶ παρατηρήσεις εἰς μεσαιωνικοὺς συγγραφεῖς.* Ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει διαφόρους λέξεις παρερμηνευθείσας ἢ μὴ ὀρθῶς γραφομενάς ὡς τὸ ῥῆμα «γραμματίζω» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ «γαμματίζω»=κάμπτω. Ἐπ' ὅσης; ἡ λ. χυμευτὴ ἐπὶ εἰκόνων ἐσφαλτωμένων ἢ καὶ ἐπὶ μετὰλλων ἐξεργασμένων. Ἡ λέξις «ἡλιακός» δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἢ μᾶλλον νὰ γενικευθῇ καὶ παρ' ἡμῶν ἀντὶ τοῦ ἐξώστου, ἰδίως τοῦ πρὸς τὸν ἥλιον ἐστραμμένου. Ἡ λ. σκάμμα=ἀγών, ἄθλα, εἶτα δὲ καὶ σατουρνόγερο. —*Ἀναστασίου Ὁρλάνδου, αἱ καμαροσκέπαστοι βασιλικαὶ τῶν Ἀθηνῶν.* (σελ. 288—335) ὁ τύπος τούτων ἔχει τὰ πλείστα τῶν στοιχείων αὐτοῦ κοινὰ πρὸς τοὺς ναοὺς τῆς Β. Μεσοποταμίας καὶ κυρίως τῆς Ἀρμενίας. Εἶνε λοιπὸν πιθανὸν ὅτι εἰσῆχθῃ εἰς Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγίστης ἀκμῆς τῆς Ἀρμεν. ἀρχιτεκτονικῆς, ἴτοι μετὰ τὸ 700 καὶ 1000 μ. Χ. —*Γ. Π. Ἀναγνωστοπούλου, ἐπίδρασις τῆς Βενετίας ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτῇ; καταληφθεισῶν ἄλλων χωρῶν* (σελ. 303—315). —*Γ. Ε. Τιπάλλου, ὁ Ρῶς Σολυμᾶς τῶν Βυζαντινῶν καὶ οἱ Ρωσόλυμοι τῆς*

Κεφαλληνίας (σελ. 316—328)—"Επονται ονόματα τὰ Βυζαντινῶν καλλιτεχνῶν, βιβλιογραφία κλπ. Εἶνε ἄξιον παρατηρήσεως ἐν τέλει καὶ γεγονὸς ἀξιοσημειώητον ὅτι εἰς τοὺς δύο ὀγκωδεστάτους τοὺτους τόμους τῶν Ἑπετηρίδων τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν σπουδῶν οὐδὲ ἅπαξ γίεται μνεία οὔτε τῆς Χριστιαν. ἀρχαιολογ. Ἑταιρείας, οὔτε τῶν «Δελτίων» ταύτης, ἐνῶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐτ-λέσθη ἐν πάσῃ ἐπισημότητι ἡ Τεσσαρακονταετηρίς τοῦ ἐθνικωτάτου τούτου ἰδρύματος, εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλουσι τὴν ὑπαρξίν των καὶ τὸ Βυζαντ. Μουσεῖον καὶ οἱ ἔφοροι Βυζαντινῶν σπουδῶν καὶ αὐτὴ ἡ Ἑταιρεία τῶν Βυζαντιν. σπουδῶν, διότι ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία διὰ τοῦ ἀειμνήστου Λαμπάκη καὶ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ διαδόχων αὐτοῦ παρεσκεύασε τὸ ἰδαφος καὶ ἤνοιξεν εὐρείαν λεωφόρον πρὸς τὸς Βυζαντιν. σπουδὰς. Καὶ ἐν Βουλγαρίᾳ, ἐάν συνέβαινεν τοῦτο, καθήκον ὑπέρτατον ἐπιστημονικὸν ἐπέβαλλεν, ἐάν οὐχὶ τὸν πανηγυρισμὸν, ὡς ὀφείλειεν, ἀλλ' ἀπλῶς τὴν *χρονογραφικὴν μνείαν* τοῦ πράγματος. Πράγματι ἐν Ἑλλάδι ὁ φθόνος καὶ ἡ μικροψυχία καταρρίπτει καὶ ταπεινώνει τὰ πάντα, καθίστα δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐπιστήμονας κατωτέρους τῆς ὑψηλῆς καὶ εὐγενοῦς ἀποτίολης των!

—**ΔΗΜΗΤΡ. ΠΑΣΧΑΛΗ.** *Ἡ Ἄνδρος ἦτοι ἱστορία τῆς νήσου Ἄνδρου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς. Μετὰ 70 εἰκόνων καὶ 6 φωτοτυπιῶν πινάκων. Ἐν Ἀθήναις, 1925.* Τὸ πολῦτιμον καὶ ὀγκωδέστατον τοῦτο σύγγραμμα ὀφείλεται εἰς τὴν ἀκαταπόνητον φιλοποιάν, ἀλλὰ καὶ φιλανδρίαν τοῦ ἐξ Ἄνδρου καταγομένου ἐπιφανοῦς καὶ σοφοῦ ἐπιστήμονος, ἡμετέρου δὲ πολυτίμου συνεργάτου κ. *Δημ. Π. Πασχάλη*, διατελέσαντες πρὸ ἐτῶν καὶ Νομάρχου ἐν διαφόροις νομοῖς τῆς Ἑλλάδος. Ὁ συγγραφεὺς εἶνε ἤδη γνωστότατος ἐκ πλείστων αὐτοῦ σπουδαιοτάτων διατριβῶν, μελετῶν, φυλλαδίων καὶ δημοσιευμάτων, διότι ἡ παραγωγικότης τοῦ ἀνδρὸς εἶνε ὅλως ἐξαιρετικὴ καὶ ἀσυνήθης δι' Ἑλλήνα ἐπιστήμονα. Τὸ δὲ παρὸν σύγγραμμα, προὐδὲν ἐργασίας βίου ὁλοκλήρου, φέρει τὸν τύπον ἀρτίου ἐπιστημονικοῦ ἔργου, τιμῶντος τὰ Ἑλλην. γράμματα καὶ τὴν ὅλην ἐν γένει Πατριδα. Εἶνε δ' ἐκδεδομένον μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς καλαισθησίας καὶ τυπογραφικῆς φιλοκαλίας, τῶν δύο ἐξ Ἄνδρου χορηγῶν, κ. κ. *Λεωνίδα Βογιαζίδου* καὶ *Μιχαὴλ Ἑμπερίκου*, ἀφειδῶς παρασχόντων τὰ μέσα ἵνα τὸ πολῦτιμον τοῦτο ἔργον ἔλθῃ εἰς φῶς ὅσον οἷον τε λαμπρότερον.

Καὶ εἰς μὲν τὸ *Πρῶτον μέρος* περιγράφεται καὶ ἱστορεῖται ἡ Ἄνδρος ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων μέχρι τῶν Περσικῶν πολέμων, περιλαμβάνει δὲ τὸ μέρος τοῦτο 18 ὅλα Κεφάλαια, πάντα μετὰ ἀκριβεστάτων περιγραφῶν καὶ βαθυτάτης ἐρεῦνης τοῦ θέματος μετὰ πλείστων παραπομπῶν καὶ σημειώσεων. Ὁ συγγραφεὺς δὲν ἀφίνει οὐδὲν σημεῖον ἀνεξερευνήτων, τὰ πάντα δ' ἐρευνᾷ μετ' ἄκρας εὐσυνειδησίας ἀνατρέχων εἰς πάσας τὰς πηγὰς καὶ εἰς τὴν πολῦτιμον *ἐξ αὐτοψίας* γνῶσιν τῶν πραγμάτων. Εἰς τὸ *Δεύτερον μέρος* περιγράφεται καὶ ἱστορεῖται ἡ αὐτὴ νήσος ἀπὸ τῶν Περσικῶν πολέμων μέχρι τῆς ἐν Χαιρωνεΐᾳ μάχης (490—338 π. Χ.), σταθμοῦ σημαντικοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Τὸ μέρος τοῦτο περιλαμβάνει 10 Κεφάλαια. Εἶτα τὸ *Τρίτον μέρος* περιγράφει ἐντὸς τεσσάρων Κεφαλ. τὴν Ἄνδρον ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Μακδόμων καὶ τῶν Πτολεμαίων τῆς Αἰγύπτου. Τὸ *Τέταρτον μέρος*, ἀποτελούμενον ἀπὸ 16 Κεφάλαια, πραγματεύεται περὶ τῆς Ἄνδρου ὑπὸ τὸ βασιλεῖον τῆς

Περγάμου καὶ τῆς Ρώμης. Καὶ τέλος τὸ *Πέμπτον μέρος*, περιλαμβάνον 13 Κεφάλαια, περιγράφει καὶ ἀφηγεῖται τὰς τύχας τῆς ὁριζαίας ταύτης νήσου τοῦ Αἰγαίου ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, ἤτοι καθ' ὅλον τὸν Ἑλλήν. Μεσαίωνα. Καὶ ἐκ μόνῃς τῆς ἀναγραφῆς τοῦ Κεφαλαίου τοῦ Α' τόμου δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ κατανοήσῃ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἐπιχειρήματος, ὅτι περιγράφων τις νήσόν τινα οὕτω περιφανῆ καὶ ἱστορικῶν σχεδὸν εἰπεῖν συγγράφει δλόκληρον τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν ᾗ εἶνε τοσοῦτον στενῶς συνυφασμένη ἡ τύχη πάσης ἐνδόξου καὶ ἱστορικῆς πόλεως ἢ νήσου αὐτῆς.

Ἄλλ' ὁ κ. Πασχάλης κατέχει καὶ ἄλλο τι σπάνιον καὶ ἐπιφθονον ὡς συγγραφεὺς πλεονέκτημα, ὅτι χειρίζεται τὴν Ἑλλήν. γλῶσσα μετ' ἐξαιρετικῆς χάριτος, εὐροίας καὶ γλαυρότητος, ὥστε τὸ ἔργον αὐτοῦ δὲν εἶνε ἀπλῶς ἐπιστημονικόν, ἀλλὰ καὶ *λογοτεχνικόν*. Αἱ φράσεις αὐτοῦ εἶνε λαξευταί, αἱ λέξεις κομφαὶ καὶ ἐκάστοτε αἱ μᾶλλον προσαρμοζόμεναι εἰς τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ συγγραφέως, ὥστε ἀμφότερα ὡς συμβαίνει εἰς ὅλα τὰ ἐξέχοντα ἔργα τέχνης, ἀποτελοῦσιν τι ἐνιαῖον καὶ ἀδιάσπαστον. Εἶδος καὶ ἰδέα, μορφὴ καὶ ἔννοια συνεννοῦνται εἰς ὑπερτάτην τινὰ ἁρμονίαν, εἴαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀνήγαγον εἰς ἀνέφικτον τελειότητα, δὲν γνωρίζει δὲ τις καὶ αὐτὸς τι νὰ θαυμάσῃ πρότερον, τὸ ὕψος καὶ τὴν εὐγένειαν τῶν διανοημάτων ἢ τὴν ἀπαράμιλλον χάριν καὶ γλαφυρότητα τοῦ ὕφους.

ΔΗΜ. Π. ΠΑΣΧΑΛΗΣ. *Συμῶν, Ἐπίσκοπος Σύρον, Τζιᾶς, Θεομίων. Τήνον.* (Βιβλιοθήκη Θεολογίας) Ἀθῆναι 1925. **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** *Ἀναγραφὴ χρονολογίας τῶν ἀπὸ Χριστοῦ ἀρχιερατευουσάντων ἐν τῇ νήσῳ Ἀνδρῶν. Ἀπὸ Ζωΐλου (962) μέχρι Μητροφάνους († 1889) καὶ εἰδήσεις ἱστορικαὶ περὶ αὐτῶν.* (Βιβλιοθ. Θεολογία.) Ἀθῆναι, 1926.

ΓΕΩΡΓ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ Νταοῦ *Πεντέλη.* Σειρὰ ἐπιστημον. ἐκδόσεων «Ὀδοιπορικῶν Συνδέσμων». Ἀθῆναι 1921.

ΔΗΜ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ. *Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ ἡ ἐποχὴ τῶν.* Λόγος πανηγυρικὸς κατ' Ἱανουάριον τοῦ 1926.

ΚΩΝΣΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ. *Ἡ σφραγὶς Θεοδώρου τοῦ Σταμδίτου.* Μετατύπωσις ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Μ. Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1926.

Ν. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ. *Παλαιοχριστιαν. καὶ Βυζαντινὰ γλυπτά.* Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς byzantin. Zeitschrift τόμ. XXV, τεύχος 3—4. (Πιν 1—2) σελ. 339—46). Leipzig, 1925. Ὁ ἀκαταπόνητος οὗτος ἐπιτιμήμων, ὁ πληρὺν τὰ Βυζαντινὰ περιοδικὰ διατριβῶν καὶ μελετῶν αὐτοῦ, εἶνε καὶ ὁ ἀκούμητος φρουρὸς τῶν Χριστιαν. ἀρχαιοτήτων ἐν Θεσσαλίᾳ, Φθιώτιδι καὶ Χαλκίδι. Ἄνευ τῆς παρουσίας του ἐν θά ὑπῆρχεν ἐκεῖ οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον Χριστιανικὸν μνημεῖον! Ἐφέτος περισυνέλεξε τὰ ἐν Ἀλμυρῷ, ἐπεσκεύασε τὸ ἐκεῖ Μουσεῖον, ἐταξινόμησεν δὲ καὶ διηυθέτησε τὰ ἐν αὐτῷ παντοῖα μνημεῖα, δαπανῶν καὶ ἐξ ἰδίων πολλὰκις, διότι τὸ σπάταλον τοῦτο Κράτος εἶνε φειδωλότατον ὅταν πρόκειται νὰ περαιοθῇ τι ἐθνικὸν κειμήλιον ἀνεκτιμήτου ἀξίας! Ὁ δὲ πολύτιμος οὗτος ἐπιστήμων μόνος κατέχει θέσιν ἐπιμελητοῦ τῶν Χριστιαν. ἀρχαιοτήτων, καθ' ἣν στιγμὴν διωρίσθησαν ἄνευ διαγωνισμοῦ ἔφοροι ἄνθρωποι μὴ ἐκδόσαντες *οὐδεμίαν σελίδα κατ'*, ἐπὶ ἀρχαιολογ. θέματος!...